

**RADA PRE
MEDIÁLNE SLUŽBY**

**SPRÁVA PRE EURÓPSKU KOMISIU
O OPATRENIACH NA PODPORU
A ROZVOJ ZRUČNOSTÍ
V OBLASTI MEDIÁLNEJ GRAMOTNOSTI**

REPORTOVACIE OBDOBIE 2022 - 2025

DECEMBER 2025

A. PRÁVNE A/ALEBO POLITICKÉ OPATRENIA

A.1 Aké legislatívne opatrenia a ďalšie opatrenia právnej povahy uplatniteľné na audiovizuálne mediálne služby a poskytovateľov platformy na zdieľanie videí zaviedla vaša krajina alebo prípadne plánuje na podporu a rozvoj zručností v oblasti mediálnej gramotnosti?

Zákon č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o mediálnych službách)

- **Právny rámec**

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2010/13/EÚ o audiovizuálnych mediálnych službách (AVMSD), vrátane ustanovení v oblasti mediálnej gramotnosti, bola transponovaná zákonom č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o mediálnych službách)¹. Úprava **nadobudla účinnosť od 1. augusta 2022**. Gestorom zákona je Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky.

- **Kompetencie Rady pre mediálne služby**

V zmysle vyššie uvedeného Zákon o mediálnych službách ustanovuje nasledujúce oblasti pôsobnosti Rady:

- **iniciovať a vykonávať výskumnú a analytickú činnosť v mediálnej oblasti na účel sledovania a hodnotenia stavu mediálneho prostredia**, a to najmä s ohľadom na šírenie nenávistných prejavov, dezinformácií, obsahu, ktorý môže vážne narušiť vývoj maloletých, kyberšikanu, **mediálnu gramotnosť**, mediálnu komerčnú komunikáciu, politickú propagáciu, internú a externú mediálnu pluralitu a úroveň slobody médií. (§ 110 ods. 3 písm. g).
- **iniciovať a vykonávať aktivity podporujúce mediálnu gramotnosť** (§ 110 ods. 3 písm. j).
- v súvislosti s nižšie uvedenou povinnosťou pre **platformy na zdieľanie videí** prijímať opatrenia v oblasti mediálnej gramotnosti je úlohou rady **posudzovať vhodnosť týchto opatrení** na základe na vyžiadanie predložených údajov zo strany platformy na zdieľanie videí. V prípade, že Rada pre mediálne služby zistí, že na základe poskytnutých údajov nie je možné posúdiť vhodnosť prijatých opatrení, môže požiadať poskytovateľa platformy na zdieľanie videí o doplňujúce informácie (§ 50 ods. 1 a 2). V prípade zistenia porušení je možné ukladať platforme na zdieľanie videí pokuty vo výške od 100 do 10 000 eur, resp. od 2 500 do 100 000 eur (§ 145 ods. 1 a 2).
- pravidelne podávať Komisii **správu** o podpore a prijatých **opatreniach na rozvoj mediálnej výchovy**, (§ 110 ods. 3 písm. g).

Právny rámec vytvorený transpozíciou smernice AVMSD je na Slovensku doplnený vykonávaním nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2065 o digitálnych službách, ktorého uplatňovanie bolo premietnuté aj do zákona o mediálnych službách. V tomto kontexte plní úlohy koordinátora digitálnych služieb Rada pre mediálne služby.

Hoci Akt o digitálnych službách (DSA) nie je zameraný výlučne na podporu mediálnej gramotnosti, viaceré jeho ustanovenia majú s touto oblasťou priamy vecný súvis. Osobitne relevantný je článok 28

¹ <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2022/264/20230101.html>

DSA, ktorý ukladá poskytovateľom online platforiem povinnosť prijať primerané a účinné opatrenia na ochranu maloletých, vrátane opatrení zohľadňujúcich ich vek, vývojové potreby a riziká vyplývajúce z fungovania digitálneho prostredia. Tieto opatrenia môžu zahŕňať aj prvky zamerané na zvyšovanie informovanosti používateľov, podporu bezpečného a zodpovedného používania služieb a lepšiu orientáciu v online obsahu.

V širšom kontexte DSA sa k mediálnej gramotnosti vzťahujú aj ustanovenia týkajúce sa transparentnosti fungovania online platforiem, informovania používateľov o systémoch odporúčania obsahu a zmierňovania systémových rizík. Tento právny rámec tak dopĺňa reguláciu audiovizuálnych mediálnych služieb a platforiem na zdieľanie videí podľa AVMSD a nepriamo prispieva k vytváraniu prostredia podporujúceho rozvoj zručností používateľov pri kritickom a bezpečnom používaní online služieb.

A.2 Ukladajú sa vo vašej krajine audiovizuálnym mediálnym službám a poskytovateľom platformy na zdieľanie videí povinnosti vykonávať opatrenia v oblasti mediálnej gramotnosti?

Zákon č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o mediálnych službách)

- **Povinnosti pre prevádzkovateľov služieb**

Zákon o mediálnych službách v súlade s AVMSD obsahuje povinnosť pre **prevádzkovateľa platformy na zdieľanie videí zabezpečiť** prijatie vhodných opatrení na ochranu verejnosti, ktoré môžu v závislosti od konkrétneho prípadu zahŕňať okrem iného aj zabezpečenie účinných **opatrení a nástrojov v oblasti mediálnej gramotnosti a zvyšovanie povedomia užívateľov o uvedených opatreniach a nástrojoch** (§ 49 ods. 1 písm. g). Zo znenia § 49 ods. 1 zákona č. 264/2022 Z. z. vyplýva, že prevádzkovateľ platformy na zdieľanie videí nemusí nevyhnutne vždy zabezpečiť účinné opatrenia a nástroje v oblasti mediálnej gramotnosti, ale iba ak je to vhodné v konkrétnom prípade. Prevádzkovateľ platformy môže na dosiahnutie cieľa ochrany verejnosti prijať aj iné vhodné opatrenia uvedené v § 49 ods. 1, príp. aj iné neuvedené opatrenia. Pri prijímaní opatrení je podľa § 49 ods. 2 zákona č. 264/2022 Z. z. nevyhnutné prihliadať na rozsah a povahu platformy na zdieľanie videí, aby prijaté opatrenia boli realizovateľné a vhodné vzhľadom na kritériá uvedené v tomto ustanovení. V tejto súvislosti sa slovenská zákonná úprava, podobne ako pri zvyšných ustanoveniach pre platformy na zdieľanie videí, neodchyľuje od znenia AVMSD.

Podobné ustanovenie však absentuje v prípade audiovizuálnych mediálnych služieb, čiže v prípade vysielania a poskytovania audiovizuálnych mediálnych služieb na požiadanie. V prípade **súkromných audiovizuálnych mediálnych služieb** je preto prijímanie opatrení v tejto oblasti na báze dobrovoľnosti. Osobitné postavenie má verejnoprávny vysielateľ. Pôvodný zákon č. 532/2010 Z. z. o Rozhlase a televízii Slovenska nahradil zákon č. 157/2024 Z. z. o Slovenskej televízii a rozhlase. Nová legislatíva už explicitne zakotvuje povinnosť zabezpečovať pre potreby verejnosti mediálnu gramotnosť ako súčasť hlavnej činnosti verejnoprávneho vysielateľa. Podľa § 5 ods. 1 písm. x) zákona č. 157/2024 Z. z. je hlavnou činnosťou Slovenskej televízie a rozhlasu: „*zabezpečovanie mediálnej gramotnosti pre*

potreby verejnosti s ohľadom na podporu kritického myslenia a ochranu pred dezinformáciami“.² Na rozdiel od ostatných audiovizuálnych mediálnych služieb má teda verejnoprávny vysielateľ explicitnú zákonnú povinnosť aktívne pôsobiť v oblasti mediálnej gramotnosti ako súčasť svojho verejnoprávneho poslania.

A.3 Aké širšie politické opatrenia na podporu a rozvoj zručností v oblasti mediálnej gramotnosti má vaša krajina zavedené?

Zákon č. 245/2008 Z. z. zákon o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Zákon síce explicitne neupravuje rozvoj mediálnej gramotnosti, avšak kompetencie s ňou súvisiace sú zahrnuté v § 4, ktorý vymedzuje ciele výchovy a vzdelávania, najmä v písm. b) a c).

Cieľom výchovy a vzdelávania je umožniť dieťaťu alebo žiakovi:

b) **získať kompetencie** v oblasti komunikačných schopností, **využívania digitálnych technológií**, komunikácie v štátnom jazyku, cudzom jazyku a v národnostnej škole, národnostnej triede alebo v národnostnom školskom zariadení aj v jazyku národnostnej menšiny,

c) **získať kompetencie najmä v oblasti prírodných vied, humanitných vied, technických vied, matematickej gramotnosti, finančnej gramotnosti, čitateľskej gramotnosti, pohybu a zdravia, kompetencie k celoživotnému učniu, sociálne kompetencie, umelecké kompetencie, občianske kompetencie a podnikateľské schopnosti...**

Zákon tiež školám umožňuje, aby v školách (materských, základných, stredných) pôsobil školský digitálny koordinátor. Jeho úlohou je koordinovať informatizáciu a vzdelávanie prostredníctvom digitálnych technológií s cieľom podporiť transformáciu vzdelávania a školy pre 21. storočie, resp. digitálnu budúcnosť.³

Národná stratégia ochrany detí v digitálnom priestore⁴

Dokument reflektuje potreby detí, reaguje na ohrozenia, ktorým môžu v digitálnom priestore čeliť, a zároveň ukazuje na príležitosti, ktoré z neho môžu plynúť. Stratégia prináša informácie o rizikách v digitálnom priestore i o možnostiach ochrany. Dokument podporuje rozvoj kritického myslenia v súvislosti s vyhodnocovaním relevantnosti informácií v digitálnom priestore. Zároveň však poukazuje na online mechanizmy nahlásovania trestných činov a nezákonných obsahov na internete, nevynímajúc pri tom informácie o možnostiach pomoci a vhodnom poradenstve deťom. Na príprave dokumentu participovali všetky relevantné rezorty, generálna prokuratúra a mimovládne organizácie. Koncepcia bola vypracovaná do roku 2025 a nadväzujú na ňu akčné plány na roky 2022 – 2023⁵ a 2024

² https://static.slov-lex.sk/pdf/SK/ZZ/2024/157/ZZ_2024_157_20240701.pdf

³ Kompetencie a úlohy digitálneho koordinátora školy: https://itakademia.sk/wp-content/uploads/2021/04/Kompetencie-a-u%C4%81lohy_Digita%C4%81ny-koordina%C4%81tor-s%C4%8Ckoly_web.pdf

⁴ https://detstvobeznasilia.gov.sk/web_data/content/upload/subsubsub/2/narodna-koncepcia-ochrany-deti-v-digitalnom-priestore-1.pdf

⁵ https://detstvobeznasilia.gov.sk/web_data/content/upload/subsubsub/2/akn-pln-k-nrodnej-koncepcii-ochrany-det-v-digitlnom-priestore-na-roky-2022-2023-1.pdf

– 2025⁶. Obsahujú úlohy a koordinujú relevantné subjekty v oblasti ochrany detí v digitálnom priestore. Prostredníctvom úloh Akčného plánu sa podporili aktivity zamerané na pozitívny pohľad na digitálne prostredie a jeho možnosti, rozvoj kritického myslenia a mediálnej výchovy, vzdelávanie rodičov a ďalších osôb vo vzťahu k deťom v oblasti digitálnej bezpečnosti. Dokumenty teda v prvom rade zohľadňujú potreby detí, reagujú na ohrozenia, ktorým môžu v digitálnom priestore čeliť, ale tiež ukazujú na príležitosti, ktoré z neho môžu plynúť.

Stratégia digitálnej transformácie Slovenska 2030⁷

Je rámcovou nadrezortnou vládnu strategiou, ktorá definuje politiku a konkrétne priority Slovenska v kontexte už prebiehajúcej digitálnej transformácie hospodárstva a spoločnosti pod vplyvom inovatívnych technológií a globálnych megatrendov digitálnej doby. Stratégia predstavuje kľúčový a rozhodujúci materiál pre Slovensko v čase transformácie industriálnej spoločnosti na spoločnosť informačnú. Pokrýva časové obdobie od roku 2019 do roku 2030. Účelom stratégie nie je nastavovať konkrétne opatrenia, ale definovať víziu, z ktorej budú špecifické opatrenia vychádzať. Vízia stratégie sa preto zhmotňuje do predpokladaných prioritných oblastí pre krátkodobý (3Q/2019 – 2Q/2022) a očakávaných prioritných oblastí pre dlhodobý časový horizont (3Q/2022 – 4Q/2030). Opatrenia pre krátkodobý horizont sa stali základom Akčného plánu digitálnej transformácie Slovenska 2019-2022, na ktorý nadväzuje nový Akčný plán digitálnej transformácie Slovenska na roky 2023 – 2026,⁸ v ktorom práve prvá oblasť „Digitálna transformácia škôl a vzdelávania“ naďalej podporuje skvalitnenie vzdelávania, zlepšenie predpokladov zamestnanosti a rozvoj kompetencií potrebných pre digitálnu dobu a zahŕňa opatrenia s priamym presahom do rozvoja mediálnej a informačnej gramotnosti. V kontexte dlhodobého časového horizontu sú v stratégii vytýčené očakávané prioritné oblasti. Rozvoj zručností v oblasti mediálnej gramotnosti zohľadňuje najmä oblasť: Vzdelaná, zdravá a bezpečná spoločnosť, v ktorej si kladie za cieľ: *“... zavádzať mechanizmy pre posilnenie aktivít zameraných na zvyšovanie celospoločenského povedomia o negatívnom vplyve dezinformácií a falošných správ, na zvyšovanie mediálnej gramotnosti a na podporu nezávislých médií a kvalitnej žurnalistiky.”*

Národná stratégia digitálnych zručností Slovenskej republiky a Akčný plán na roky 2023 – 2026⁹

Vláda SR v snahe prispieť k spoločnému úsiliu členských štátov EÚ dosiahnuť ciele Digitálnej dekády schválila dňa 14. decembra 2022 Národnú stratégiu digitálnych zručností Slovenskej republiky a Akčný plán na roky 2023 – 2026 (NSDZaAP) zameranú na zvýšenie aspoň základných digitálnych zručností jednotlivcov a zvýšenie počtu odborníkov v oblasti informačných a komunikačných technológií (IKT). NSDZaAP ako prierezová stratégia v zmysle zásady „nikto nemôže byť vynechaný“ pokrýva vzdelávanie digitálnych zručností všetkých skupín obyvateľstva, obyvateľov všetkých vekových kategórií a sociálnych pomerov. Materiál ustanovuje osobitné opatrenia zamerané na zlepšenie aspoň základných digitálnych zručností mladých ľudí a pedagógov vo vzdelávacom procese, aktívnych účastníkov trhu práce, osôb zo znevýhodnených skupín vrátane napr. detí a mládeže zo sociálne) a ekonomicky znevýhodneného prostredia, osôb z marginalizovaných rómskych komún, zamestnancov verejnej správy nad 55 rokov a seniorov. Zároveň osobitne cieli na zvýšenie počtu

⁶ <https://nks.gov.sk/wp-content/uploads/2025/SM/akn-pln-2024-1.pdf?csrt=13169364134849165417>

⁷ <https://www.mirri.gov.sk/wp-content/uploads/2019/06/Strategia-digitalnej-transformacie-Slovenska-2030.pdf>

⁸ <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/27932/1>

⁹ <https://mirri.gov.sk/wp-content/uploads/2023/01/NSDZ-a-AP.pdf>

odborníkov pre oblasť IKT prostredníctvom dvoch samostatných kapitol s prislúchajúcimi opatreniami akčného plánu, pričom jedna kapitola je zvlášť venovaná zvýšeniu počtu IKT žien špecialistiek (vrátane napr. podpory aktívnejšieho začleňovania sa žien a dievčat do digitálnej spoločnosti a ekonomiky, zvýšenia počtu žien v IKT odboroch štúdia). NSDZaAP pracuje s mediálnou gramotnosťou ako integrálnou súčasťou širšieho rámca digitálnych zručností naprieč svojím znením.

Stratégia kultúry a kreatívneho priemyslu Slovenskej republiky 2030

V roku 2022 Ministerstvo kultúry SR pripravilo materiál Stratégia kultúry a kreatívneho priemyslu Slovenskej republiky 2030. Do *Strategického cieľa 7: Zodpovedná kultúra* boli zaradené opatrenia s prioritou identifikácie a riešení aktuálnych spoločenských výziev a zvyšovania súdržnosti a odolnosti spoločnosti. Zámerom navrhovaných opatrení bolo zvyšovanie celkovej kvality života na Slovensku rozvíjaním subjektov pôsobiacich v kultúre ako spoločensky zodpovedných, podpora kritického myslenia a mediálnej gramotnosti u občanov a pomoc ľuďom v získavaní zručností v boji s dezinformáciami.

Stratégiu kultúry a kreatívneho priemyslu Slovenskej republiky 2030 schválila vláda Slovenskej republiky uznesením č. 314/2023 z 12. júna 2023, ktorým bola ministerke kultúry uložená úloha vypracovať a predložiť Akčný plán stratégie kultúry a kreatívneho priemyslu Slovenskej republiky 2030 na roky 2024 – 2026 do 31. decembra 2023 a úloha vypracovať a predkladať akčné plány na nasledujúce obdobia do roku 2030 (termín do 31. decembra 2028). Tieto úlohy však vláda Slovenskej republiky zrušila uznesením vlády č. 355 z 2. júla 2025.

A.4 Ako s ohľadom na súbor nástrojov pre mediálnu gramotnosť posudzujete vhodnosť opatrení v oblasti mediálnej gramotnosti vykonávaných poskytovateľmi platformy na zdieľanie videí, na ktorých sa vzťahuje právomoc vašej krajiny?

Právny rámec, kompetencie Rady pre mediálne služby, ako aj povinnosti a dohľad Rady pre mediálne služby bližšie popisujeme v častiach A.1 a A.2. Posudzovanie vhodnosti opatrení je upravené nasledovne:

1. pred začatím poskytovania svojej služby musí platforma na zdieľanie videí, na ktorú sa vzťahuje jurisdikcia SR, požiadať Radu pre mediálne služby o udelenie registrácie,
2. platformy na zdieľanie videí majú povinnosť prijať vhodné opatrenia na ochranu verejnosti, medzi ktoré môže patriť aj zabezpečenie účinných opatrení a nástrojov v oblasti mediálnej gramotnosti a zvyšovanie povedomia užívateľov o uvedených opatreniach a nástrojoch,
3. Rada pre mediálne služby prijíma prípadné podnety alebo môže začať iniciatívne konanie voči platforme na zdieľanie videí,
4. Rada pre mediálne služby si môže vyžiadať predloženie údajov zo strany platformy na zdieľanie videí,
5. Rada pre mediálne služby posudzuje vhodnosť opatrení na základe vyžiadaných údajov,
6. v prípade, že Rada pre mediálne služby zistí, že na základe poskytnutých údajov nie je možné posúdiť vhodnosť prijatých opatrení, môže požiadať poskytovateľa platformy na zdieľanie videí o doplňujúce informácie,
7. v prípade zistenia porušenia je možné ukladať platforme na zdieľanie videí pokuty vo výške od 100 do 10 000 eur za porušenie povinnosti predložiť regulátorovi na požiadanie údaje

potrebné na posúdenie vhodnosti opatrení, resp. vo výške od 2 500 eur do 100 000 eur za porušenie povinnosti prijať vhodné opatrenia na ochranu verejnosti.

V tejto oblasti má Rada pre mediálne služby regulačnú prax najmä v oblasti udeľovania registrácií, pričom v roku 2025 riešila aj prvý prípad posudzovania vhodnosti opatrení na ochranu verejnosti, a to v súvislosti s platformou na zdieľanie videí Zvrátený (platforma následne požiadala o zrušenie registrácie a ukončila svoju činnosť). V danom prípade Rada pre mediálne služby na svojom zasadnutí dňa 10. septembra 2025 uložila sankciu upozornenie na porušenie zákona, pretože prevádzkovateľ platformy neprijal vhodné opatrenia na ochranu maloletých ani vhodné opatrenia na ochranu verejnosti. Ide však o ojedinelý prípad posudzovaný Radou pre mediálne služby, pretože najrelevantnejšie platformy na zdieľanie videí nemajú sídlo v SR. V nadväznosti na to Rada pre mediálne služby v rámci svojej aktívnej medzinárodnej činnosti spolupracuje s regulátormi v iných členských štátoch, do ktorých pôsobnosti tieto platformy patria, pričom má zákonnú kompetenciu spolupracovať s orgánmi dohľadu iného členského štátu.

B. ORGANIZAČNÉ OPATRENIA

B.1 Ktoré orgány alebo subjekty vo vašej krajine sú zodpovedné za podporu a rozvoj zručností v oblasti mediálnej gramotnosti, ako aj za dohľad nad dodržiavaním možných povinností uložených poskytovateľom audiovizuálnych mediálnych služieb a poskytovateľom platformy na zdieľanie videí? Aké konkrétne úlohy im boli zverené?

Za podporu a rozvoj zručností v oblasti mediálnej gramotnosti na Slovensku zodpovedá viacero orgánov verejnej správy, pričom ich kompetencie sú rozdelené podľa sektorov. Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR je hlavným gestorom v oblasti formálneho vzdelávania a zabezpečuje systematické začleňovanie mediálnej gramotnosti do štátnych vzdelávacích programov a kurikulárnych reforiem na úrovni základného, stredného a vysokého školstva, vrátane metodickej podpory pedagogických pracovníkov.

Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR (MIRRI SR) zabezpečuje strategickú koordináciu a monitorovanie opatrení v oblasti digitálnych, informačných a súvisiacich mediálnych zručností v rámci národných politík digitálnej transformácie. Prostredníctvom Sekcie digitálnej agendy bolo MIRRI SR zodpovedné za monitorovanie plnenia Akčného plánu digitálnej transformácie Slovenska na roky 2019 – 2022, v rámci ktorého bola identifikovaná potreba systematického začlenenia mediálnej gramotnosti do školských vzdelávacích programov ako súčasť širšieho rozvoja digitálnych a kľúčových kompetencií. Na tento rámec nadväzuje Akčný plán digitálnej transformácie Slovenska na roky 2023 – 2026, ktorého plnenie MIRRI SR koordinuje a každoročne vyhodnocuje prostredníctvom pravidelných správ predkladaných vláde SR. V spolupráci s rezortom školstva MIRRI SR zabezpečuje súlad týchto opatrení s kurikulárnou reformou a dlhodobými prioritami Stratégie digitálnej transformácie Slovenska 2030, najmä v oblastiach rozvoja digitálnych zručností, bezpečného a zodpovedného využívania digitálnych technológií, informačnej a mediálnej gramotnosti a kritického myslenia. Súčasne MIRRI SR každoročne vyhodnocuje plnenie opatrení Národnej stratégie digitálnych zručností a akčného plánu, vrátane opatrení zameraných na reformu obsahu vzdelávania na základných a stredných školách, kde sú do inovovaných štátnych vzdelávacích programov systematicky integrované kompetencie potrebné pre 21. storočie, vrátane mediálnej gramotnosti.

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, najmä prostredníctvom **Národného koordináčného strediska pre riešenie problematiky násilia na deťoch**, zohráva kľúčovú úlohu v oblasti mediálnej gramotnosti v kontexte ochrany detí a mladých ľudí v digitálnom prostredí. Zabezpečuje koordináciu spolupracujúcich subjektov, realizuje vzdelávacie a preventívne aktivity pre pedagogických a odborných zamestnancov, pracovníkov s mládežou a ďalšie cieľové skupiny, podporuje rozvoj mediálnej výchovy, kritického myslenia a informačnej bezpečnosti a aktívne zapája médiá do zvyšovania povedomia o rizikách a ochrane detí v online prostredí.

Transpozíciou AVMSD získala Rada pre mediálne služby rozšírené kompetencie v oblasti mediálnej gramotnosti, ako aj zodpovednosť za dohľad nad dodržiavaním povinností uložených poskytovateľom audiovizuálnych mediálnych služieb a poskytovateľom platforiem na zdieľanie videí. Na základe zákona č. 264/2022 Z. z. Rada iniciuje, monitoruje a analyzuje mediálne prostredie z hľadiska mediálnej gramotnosti, podporuje a koordinuje aktivity na jej rozvoj, prepája relevantných aktérov, zabezpečuje informačnú činnosť a zastupuje Slovenskú republiku v európskych expertných štruktúrach zameraných na mediálnu gramotnosť.

V sledovanom období Rada pre mediálne služby zároveň plnila úlohy koordinátora digitálnych služieb podľa DSA, čím sa jej pôsobnosť rozšírila aj o dohľad a koordináčne činnosti v oblasti online platforiem. V tejto pozícii sa aktívne zapájala do európskej spolupráce v oblasti ochrany maloletých v digitálnom prostredí. Rada pre mediálne služby sa podieľala na pripomienkovaní usmernení Európskej komisie k článku 28 DSA o ochrane maloletých, pričom v rámci tohto procesu zorganizovala odbornú diskusiu so zapojením relevantných organizácií a expertov pôsobiacich v oblasti ochrany detí, mediálnej gramotnosti a digitálnej bezpečnosti.

B.2 Mohli by ste poskytnúť informácie o štruktúre (štruktúrach) spolupráce a o rôznych zainteresovaných stranách, ktoré spolupracujú s orgánmi a subjektmi vašej krajiny na účely ich činností v oblasti mediálnej gramotnosti?

V období rokov 2022 – 2025 sa spolupráca v oblasti mediálnej gramotnosti na Slovensku rozvíjala najmä ako medzisektorová a viacúrovňová, nadväzujúca na rozdelenie kompetencií medzi kľúčové verejné orgány opísané v otázke B.1 a na systémové zmeny vo formálnom vzdelávaní uvedené v otázke D.3. V oblasti strategickej koordinácie a prepájania aktérov zohráva významnú úlohu Rada pre mediálne služby, ktorá má zo zákona nielen regulačné kompetencie, ale aj mandát podporovať a rozvíjať mediálnu gramotnosť. V tejto úlohe Rada pre mediálne služby pôsobí ako platforma na prepojenie verejnej správy, vzdelávacieho sektora, odborných inštitúcií a občianskej spoločnosti.

V reakcii na identifikovanú potrebu systematickejšej spolupráce Rada pre mediálne služby v roku 2022 zorganizovala pri príležitosti Týždňa mediálnej a informačnej gramotnosti, ktorý každoročne v poslednom októbrovom týždni vyhlasuje UNESCO, sériu okrúhlych stolov. Tieto stretnutia združili zástupcov ministerstiev, štátnych a verejných inštitúcií, akademického sektora, mimovládnych organizácií, knižníc, ako aj individuálnych odborníkov. Diskusia potvrdila, že mediálna gramotnosť je rozvíjaná naprieč rezortmi a sektorom, avšak často fragmentovane a bez dostatočného prepojenia. Na základe týchto výstupov vznikla v roku 2023 platforma Mediálna gramotnosť+, ktorú koordinuje Rada pre mediálne služby.

Platforma Mediálna gramotnosť¹⁰ predstavuje neformálnu, otvorenú koordinačnú štruktúru, ktorá dopĺňa formálne kompetencie jednotlivých rezortov. Vytvára priestor na prepojenie tvorcov politik, implementačných inštitúcií a realizátorov aktivít v teréne. Členmi platformy sú subjekty zo štátnej a verejnej správy, vzdelávacie a výskumné inštitúcie, neziskové a mimovládne organizácie, knižnice, kultúrne inštitúcie a odborníci z praxe. Platforma slúži na výmenu informácií o aktivitách, zdieľanie osvedčených postupov, identifikáciu potrieb cieľových skupín a podporu synergií medzi formálnym, neformálnym a celoživotným vzdelávaním. Spolupráca prebieha prostredníctvom pravidelných online a prezenčných stretnutí (spravidla raz za tri mesiace), tematicky zameraných diskusií a ad hoc pracovných prepojení medzi členmi.

C. VEREJNÉ FINANCOVANIE A INÉ SPÔSOBY FINANCOVANIA V OBLASTI MEDIÁLNEJ GRAMOTNOSTI

C.1 Mohli by ste opísať rozsah a časový rámc (časové rámce) verejných finančných zdrojov vyčlenených vo vašej krajine na podporu a rozvoj zručností v oblasti mediálnej gramotnosti a nástroje financovania používané na financovanie činností v oblasti mediálnej gramotnosti vrátane tých, ktoré sú zamerané na získavanie financovania zo súkromných zdrojov?

V období rokov 2022 – 2025 neexistoval na Slovensku samostatný a systematicky sledovaný finančný rámc vyčlenený výlučne na podporu a rozvoj mediálnej gramotnosti. Podiel finančných prostriedkov určených na aktivity v oblasti mediálnej gramotnosti v pomere k celkovým výdavkom vzdelávacieho systému nie je možné určiť, keďže nebola vypracovaná relevantná agregovaná finančná správa ani centrálna evidencia výdavkov viazaných na túto oblasť. Mediálna gramotnosť je financovaná prevažne implicitne, ako súčasť širších verejných politik a zákonných úloh v oblasti vzdelávania, kultúry, regulácie médií, digitálnych zručností, sociálnej prevencie. Táto fragmentácia financovania zároveň poukazuje na potrebu systematickejšieho strategického uvažovania o dlhodobej udržateľnosti podpory mediálnej gramotnosti.

Z hľadiska verejných národných zdrojov boli aktivity v oblasti mediálnej gramotnosti financované najmä prostredníctvom rozpočtových kapitol Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR, Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR a Ministerstva kultúry SR, ako aj prostredníctvom inštitucionálneho financovania ich príspevkových a rozpočtových organizácií s odbornou, metodickou a koordinačnou pôsobnosťou, a ďalších štátnych a verejných orgánov s pôsobnosťou v oblasti médií a ich regulácie, vrátane Rady pre mediálne služby, ktorá má zo zákona povinnosť podporovať rozvoj mediálnej gramotnosti. Aktivity v oblasti mediálnej gramotnosti boli financované najmä z bežných inštitucionálnych rozpočtov verejných inštitúcií, bez samostatných grantových schém. Vo formálnom vzdelávaní boli verejné zdroje využité najmä na kurikulárnu reformu základného vzdelávania (prípravu a implementáciu Štátneho vzdelávacieho programu pre základné vzdelávanie), tvorbu metodických materiálov a podporu pilotných škôl; v neformálnom a celoživotnom vzdelávaní smerovali

¹⁰ <https://rpms.sk/platforma-medialna-gramotnost>

do vzdelávacích aktivít pre pedagógov, pracovníkov s mládežou, kultúrnych pracovníkov a odborníkov v sociálnej prevencii.

Osobitným, avšak časovo ohraničeným nástrojom verejného financovania boli dotačné schémy Ministerstva kultúry SR na podporu a rozvoj mediálnej výchovy vrátane boja proti dezinformáciám¹¹, ktoré boli účinné do 31. decembra 2023; v roku 2023 však v rámci vyhlásenej výzvy neboli poskytnuté žiadne dotácie a po tomto období nebol zavedený nový priamy štátny grantový mechanizmus zameraný výlučne na mediálnu gramotnosť.

Významnú úlohu v podpore aktivít na rozvoj mediálnej gramotnosti, digitálnych zručností, kritického myslenia zohráva súkromný a nadačný sektor. Medzi najvýznamnejších podporovateľov patria najmä Nadácia Orange, SK-NIC, a. s., Nadácia Pontis, ako aj nadačné a grantové programy spoločností Slovak Telekom a O2, ktoré prostredníctvom tematických grantových výziev a dlhodobej podpory projektov prispievajú k rozvoju mediálnych, digitálnych zručností a kritického myslenia rôznych cieľových skupín. Mapovanie medzi členmi platformy Mediálna gramotnosť+ potvrdzuje, že financovanie mediálnej gramotnosti má v sledovanom období viacdrojový a projektový charakter, s významnou mierou závislosti od súkromných, nadačných a medzinárodných finančných mechanizmov, čo zároveň podčiarkuje potrebu posilnenia stabilného verejného financovania tejto oblasti do budúcnosti.

D. ČINNOSTI ZAMERANÉ NA ZAPOJENIE A ZVYŠOVANIE INFORMOVANOSTI VRÁTANE UČEBNÝCH PLÁNOV V OBLASTI MEDIÁLNEJ GRAMOTNOSTI

D.1 Aké činnosti zamerané na zapojenie alebo zvyšovanie informovanosti zaviedla vaša krajina a aké činnosti vykonali účastníci trhu, vedecké orgány alebo mimovládne organizácie s cieľom podporiť a rozvíjať zručnosti v oblasti mediálnej gramotnosti?

V rokoch 2022 – 2025 sa na Slovensku realizovali činnosti na zvyšovanie informovanosti a zapájanie verejnosti do tém mediálnej gramotnosti prostredníctvom kombinácie verejných inštitúcií, akademického sektora, mimovládnych organizácií a súkromného sektora. Neexistuje jeden centrálny určený gestor pre všetky iniciatívy, avšak v sledovanom období sa významná časť aktérov prepájala prostredníctvom platformy Mediálna gramotnosť+, ktorá vytvára praktický rámec na výmenu informácií, koordináciu aktivít a šírenie osvedčených postupov naprieč sektormi. Rada pre mediálne služby zároveň priebežne zvyšovala informovanosť odbornej verejnosti aj širšej verejnosti so záujmom o túto tému pravidelným mesačným newsletterom¹², ktorý prináša prehľad podujatí a aktivít, informácie o výskumoch a analýzach a tiež výber relevantných zahraničných iniciatív.

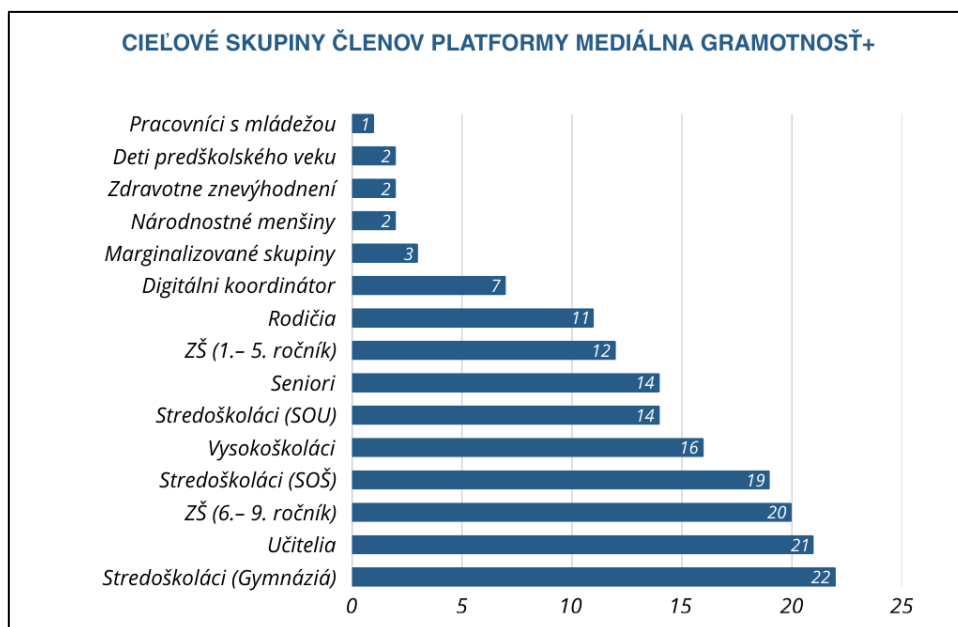
Dôležitým podkladom pre pochopenie rozsahu a štruktúry týchto činností bolo mapovanie aktivít realizované Radou pre mediálne služby v rokoch 2024 a 2025 medzi členmi platformy Mediálna gramotnosť+. Do prieskumu sa zapojilo 29 organizácií/jednotlivcov. Prieskum ukázal, že aktivity mediálnej gramotnosti sa realizujú na viacerých úrovniach a využívajú široké spektrum foriem, najmä

¹¹ <https://www.culture.gov.sk/ministerstvo/dotacie-mk-sr/dotacny-system-ministerstva-kultury-slovenskej-republiky-na-rok-2023/program-5-podpora-a-rozvoj-medialnej-vychovy-a-boj-proti-dezinformaciam-na-rok-2023/>

¹² <https://rpms.sk/newsletterMG>

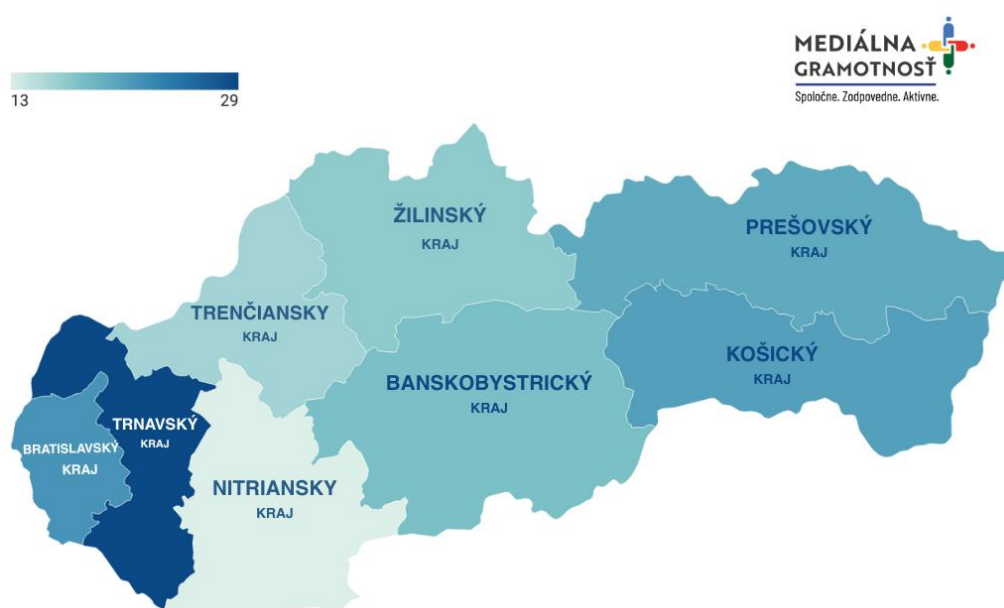
workshopy a školenia, prednášky, konferencie, webináre, publikačné výstupy, kampane a tvorbu obsahu na sociálnych sieťach. Tematicky sa aktivity sústreďovali najmä na rozvoj kritického myslenia, boj proti dezinformáciám, online bezpečnosť, rizikové správanie v digitálnom prostredí, fungovanie online platforiem a rastúcu oblasť umelej inteligencie.

Z pohľadu cieľových skupín dominovali žiaci základných a stredných škôl, učitelia a študenti, no početnejšie zastúpené boli aj aktivity pre seniorov, deti v primárnom vzdelávaní a rodičov.

Obr. 1 Cieľové skupiny, na ktoré sa zameriavali aktivity členov platformy Mediálna gramotnosť+

Regionálne sa aktivity koncentrovali najmä v Bratislavskom, Trnavskom, Košickom a Prešovskom kraji, čo poukazuje na potrebu ďalšieho posilňovania kapacít a dostupnosti mediálneho vzdelávania v menej pokrytých regiónoch.

Obr. 2 Pôsobenie členov platformy Mediálna gramotnosť+ v jednotlivých krajoch Slovenska

Za spoločné „zastrešujúce“ formáty s celonárodným dosahom možno označiť spoločné iniciatívy ako Týždeň mediálnej a informačnej gramotnosti. Na Slovensku prepája viacero typov podujatí (diskusie, workshopy, odborné stretnutia a tematické konferencie). V roku 2025 sa Slovensko zároveň po prvý raz zapojilo do iniciatívy Týždne mediálneho vzdelávania, ktorá vznikla v Českej republike pod hlavičkou programu Jeden svet na školách. Slovenská časť sa opierala najmä o knižničný sektor a ponuku materiálov využiteľných v školách a komunitách, čím sa posilnila dostupnosť mediálneho vzdelávania aj mimo formálneho školského prostredia.

Popri týchto rámcových iniciatívach pokračovali aj cielené osvetové a vzdelávacie aktivity v oblasti bezpečnosti detí v digitálnom priestore a mediálnej gramotnosti. Národné koordinačné stredisko pre riešenie problematiky násilia na deťoch realizovalo pravidelné online formáty pre rodičov a verejnosť (Večerná škola) a zároveň podporovalo vzdelávanie odborníkov a škôl prostredníctvom multidisciplinárnych školení, preventívnych a osvetových aktivít koordinátorov úradov práce a spolupráce s partnermi v regiónoch.

Popri aktivitách orgánov verejnej moci zohrávali v sledovanom období významnú úlohu mimovládne organizácie, akademické inštitúcie a účastníci trhu, najmä v oblasti praktického vzdelávania, osvetových kampaní a tvorby verejne dostupných vzdelávacích nástrojov. Tieto aktivity sa zameriavali predovšetkým na deti a mladých ľudí, pedagógov, rodičov a širokú verejnosť a tematicky pokrývali kritické myslenie, dezinformácie, online bezpečnosť, digitálny well-being a nové technologické fenomény vrátane umelej inteligencie.

V mimovládnom sektore sa etablovali dlhodobo pôsobiace organizácie, ktoré systematicky realizujú vzdelávacie programy pre školy a verejnosť, vrátane workshopov, prednášok, peer-to-peer vzdelávania, online kurzov a tvorby metodických materiálov. Patria sem najmä iniciatívy zamerané na rozvoj kritického myslenia a odolnosti voči dezinformáciám (napr. Zmudri.sk, Zvol si info, Demagog.sk, Slovenská debatná asociácia, Fakescape – Slovensko. OZ Krupica), na bezpečné správanie detí

a mladých ľudí v online priestore, digitálne občianstvo a duševné zdravie (napr. DigiQ, IPčko), ako aj projekty využívajúce herné a zážitkové formáty pri vzdelávaní (napr. Impact Games, Lietajúca ryba). Tieto organizácie často spolupracujú so školami, knižnicami a regionálnymi inštitúciami a viaceré z nich sú zapojené do platformy Mediálna gramotnosť+.

Významnú časť aktivít realizovali aj účastníci trhu, najmä telekomunikačné a technologické spoločnosti, a to prostredníctvom vlastných osvetových kampaní, informačných portálov a podpory projektov tretieho sektora. Telekomunikační operátori a ich nadácie (najmä Orange Slovensko, Telekom, O2 Slovakia), technologické spoločnosti (ESET), ako aj správca národnej domény .sk (SK-NIC) sa v sledovanom období zameriavali na zvyšovanie povedomia o dezinformáciách, ochrane súkromia, digitálnej bezpečnosti a zodpovednom správaní v online prostredí, a to formou celonárodných kampaní, interaktívnych webových nástrojov, edukačných videí a sprievodcov pre rodičov a učiteľov. Tieto iniciatívy mali prevažne preventívny a informačný charakter a dopĺňali aktivity verejného sektora bez toho, aby išlo o regulatórne povinnosti vyplývajúce z právnych predpisov.

Akademický a výskumný sektor na Slovensku prispieval k rozvoju mediálnej gramotnosti najmä prostredníctvom aplikovaného výskumu, metodickej podpory pre odbornú prax a systematickej popularizácie poznatkov smerom k rodičom, pedagógom a odborným zamestnancom. Kľúčovú úlohu v tejto oblasti zohrával Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie, ktorý v rokoch 2023 – 2025 rozvíjal súbor metodických materiálov, webinárov a osvetových výstupov zameraných na digitálny well-being, mediálne rodičovstvo, reguláciu používania digitálnych technológií na školách, kyberšikanovanie a vplyv umelej inteligencie na informačné prostredie. Významnou súčasťou činnosti Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie bola aj vedecká a analytická činnosť realizovaná v spolupráci so zahraničnými partnermi a prezentovaná na odborných konferenciách. Vysokoškolské pracoviská, najmä Fakulta masmediálnej komunikácie Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave, Katolícka univerzita v Ružomberku a Prešovská univerzita, sa zameriavali na výskum mediálnych kompetencií, dezinformácií, kritického myslenia, digitálnej reziliencie a vplyvu umelej inteligencie na mediálne prostredie, pričom významným dlhodobým príspevkom je zapojenie Slovenska do medzinárodnej výskumnej siete EU Kids Online.¹³

Poskytovateľom audiovizuálnych mediálnych služieb zo zákona nevyplývajú osobitné povinnosti v oblasti mediálnej gramotnosti (pozri odpoveď A2). Na základe dostupných informácií však možno konštatovať, že vysielatelia sa k témam súvisiacim s mediálnou gramotnosťou zapájajú najmä prostredníctvom spravodajských a publicistických formátov, ktoré podporujú orientáciu publika v aktuálnom dianí a informačnom prostredí. Príležitostne sa vo vysielaní objavovali aj tematické rubriky zamerané na dezinformácie, ako napríklad *Hoax týždňa* (TV Noviny – TV Markíza), a odborníci z oblasti mediálnej gramotnosti sú pozývaní do publicistických relácií komerčných vysielateľov.

Osobitnú pozornosť si v tomto kontexte zaslúži verejnoprávny vysielateľ STVR, pri ktorom bola mediálna gramotnosť po legislatívnej zmene účinnej od 1. júla 2024 (pozri odpoveď A2) explicitne vymedzená ako súčasť jeho hlavnej činnosti. Na základe informácií poskytnutých vysielateľom sa praktická realizácia tejto agendy opiera predovšetkým o kombináciu spravodajských a vysvetľujúcich formátov podporujúcich kontextualizáciu informácií, sprievodného digitálneho obsahu (webové stránky a sociálne siete) a o vybrané programy určené deťom a mládeži. V tejto cieľovej skupine je relevantný najmä animovaný seriál *Bajtovci*, ktorý zrozumiteľnou a veku primeranou formou spracúva témy digitálnej bezpečnosti a zodpovedného správania v online prostredí (napr. ochrana digitálnej identity, kyberšikana, práca s informáciami a základná odolnosť voči manipulatívne obsahu), doplnený ďalšími vzdelávacími formátmi, ako sú *Chochmesovci* v epizódach zameraných na online komunikáciu, autorské právo či manipuláciu. STVR zároveň deklaruje, že pri príprave vybraných programov, najmä detského a mládežníckeho obsahu, využíva konzultačnú spoluprácu s externými odborníkmi z oblasti ochrany detí v digitálnom prostredí, psychológie, pedagogiky a mediálnej výchovy, ako aj ad hoc odborné vstupy expertov do spravodajských a publicistických relácií; táto spolupráca nie je formalizovaná ako systematické vzdelávacie partnerstvo. Súčasťou prístupu vysielateľa sú aj interné mechanizmy zabezpečenia kvality obsahu, najmä uplatňovanie profesionálnych a etických štandardov spravodajstva, redakčné kontrolné procesy, dôraz na overovanie informácií a priebežné vzdelávanie redaktorov a redakčných tímov v oblastiach súvisiacich s identifikáciou dezinformácií, overovaním faktov a adaptáciou redakčnej praxe na meniace sa digitálne a informačné prostredie.

¹³ <https://euko.ku.sk/index.php/info-o-projekte/>

D.2 Zaviedla vaša krajina štruktúrované spôsoby komunikácie s národnými centrami Európskeho strediska pre monitorovanie digitálnych médií (EDMO) alebo preskúmala túto možnosť?

Stredoeurópske observatórium digitálnych médií (CEDMO)¹⁴

Slovenská republika je súčasťou Stredoeurópskeho observatória digitálnych médií (CEDMO), ktoré predstavuje regionálny hub Európskeho strediska pre monitorovanie digitálnych médií (EDMO). CEDMO vytvára štruktúrovaný priestor na spoluprácu medzi odborníkmi z oblasti overovania faktov, výskumu umelej inteligencie, sociálnych vied a mediálnej gramotnosti v Česku, Poľsku, na Slovensku a ďalších európskych krajinách.

Aktuálny projekt CEDMO 2.0 (spustený v máji 2024) vedie Univerzita Karlova. Medzinárodné multidisciplinárne konzorcium pozostáva z trinástich partnerov. Overovanie faktov a reakciu na dezinformačné naratívy zabezpečujú nezávislí overovatelia faktov AFP, Demagog.cz, Demagog.pl a Demagog.sk. Ich činnosť dopĺňa holandská skupina Bellingcat, ktorá sa špecializuje na OSINT a overovanie verejne dostupných dát. Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave, ktorá pôsobila v prvom období projektu, už nie je súčasťou konzorcia CEDMO 2.0.

V oblasti mediálnej gramotnosti sú zo Slovenska aktuálne zapojené organizácie Kempelenov inštitút inteligentných technológií (KInIT), Demagog.sk, GLOBSEC a komunikačná agentúra Seesame. Demagog.sk realizuje okrem overovania faktov aj edukačné aktivity pre učiteľov, študentov, seniorov či odbornú verejnosť. GLOBSEC zabezpečuje odborné semináre pre pracovníkov verejnej správy a vypracúva metodické materiály. Seesame je zodpovedné za komunikačné aktivity projektu a podieľa sa na realizácii workshopov. KInIT naďalej vyvíja a spravuje digitálne nástroje orientované na rozvoj mediálnej gramotnosti, napríklad CEDMO Game či Fact-check Finder, ktoré umožňujú používateľom interaktívne precvičovať kritickú prácu s informáciami.

V roku 2024 konzorcium pripravilo viaceré výstupy zamerané na posilňovanie kompetencií v oblasti mediálnej gramotnosti: príručku Bezpečnosť počas volieb: Príručka o dezinformáciách vo voľbách, sériu šiestich edukačných videí¹⁵ od AFP v štyroch jazykových mutáciách vrátane slovenčiny, podcastovú sériu Univerzity Karlovej Mediální Minimum¹⁶, ktorá približuje fungovanie médií, mediálne procesy a základné princípy mediálnej gramotnosti.

D.3 Aké opatrenia sa prijali vo vašej krajine s cieľom zahrnúť podporu a rozvoj zručností v oblasti mediálnej gramotnosti do formálnych učebných plánov na rôznych úrovniach, do počiatočného a nepretržitého profesijného vzdelávania učiteľov a školiteľov a sprístupniť príslušné zdroje v oblasti mediálnej gramotnosti verejnosti?

Kurikulárne zmeny a začlenenie mediálnej gramotnosti do nového obsahu vzdelávania

Slovenská republika zakotvila podporu a rozvoj mediálnej gramotnosti do formálnych učebných plánov predovšetkým prostredníctvom nového Štátneho vzdelávacieho programu pre základné vzdelávanie (ŠVP ZV 2023). Ten prešiel od modelu „prierezových tém“ k systému doménových a prierezových gramotností, pričom mediálna gramotnosť je definovaná ako integrálna súčasť občianskej gramotnosti.

¹⁴ <https://cedmohub.eu/sk/medialna-gramotnost/nas-pristup-2/>

¹⁵ <https://cedmohub.eu/sk/medialna-gramotnost/overovanie-faktov/>

¹⁶ <https://cedmohub.eu/cs/special-mm-co-klicoveho-bychom-meli-o-mediich-vedet/>

Na základe práce odbornej skupiny bola mediálna gramotnosť vymedzená cez štyri obsahové komponenty (informačné zdroje a médiá, sociálne siete, reklama, mediálne účinky a komunikácia) a cez súbor kľúčových spôsobilostí, ako sú kritický a rozlišujúci postoj k médiám, interpretácia mediálnych obsahov, etická mediálna prezentácia a schopnosť odhaľovať manipuláciu a informačné preťaženie.

Tieto spôsobilosti sú zapracované priamo do povinných výkonových a obsahových štandardov viacerých vzdelávacích oblastí, najmä Človek a spoločnosť, Jazyk a komunikácia, Umenie a kultúra, Informatika a Človek a príroda. V praxi to znamená, že mediálna gramotnosť už nie je voliteľnou nadstavbou, ale povinnou súčasťou učiva, napríklad prostredníctvom tém kritickej práce s informáciami, analýzy mediálnych textov, práce so spravodajstvom, reklamou, sociálnymi sieťami či bezpečným a etickým správaním v online prostredí.

Z hľadiska horizontálneho aj vertikálneho zaradenia sa mediálna gramotnosť rozvíja vo všetkých troch cykloch základného vzdelávania a školy ju môžu posilniť nad rámec minima definovaného v štandardoch. ŠVP ZV 2023 im na to dáva dva kľúčové nástroje: povinné tematické dni v druhom a treťom cykle, ktoré majú byť zamerané na prierezové gramotnosti (vrátane mediálnej) a môžu mať podobu projektov, workshopov či exkurzií, a možnosť vytvoriť samostatný predmet mediálnej gramotnosti s využitím disponibilných hodín. Tieto mechanizmy umožňujú, aby mediálna gramotnosť nebola len deklarovaným cieľom, ale stabilnou, systematicky plánovanou súčasťou formálneho kurikula na úrovni škôl.

Tieto zmeny sa implementujú postupne. Pilotná implementácia nového kurikula sa začala v školskom roku 2023/2024 na vybraných základných školách. V školskom roku 2024/2025 sa zapája prvá vlna škôl na základe rozhodnutia zriaďovateľov. Od školského roku 2026/2027 je plánované, že sa do implementácie zapoja všetky základné školy na Slovensku.

Mediálna gramotnosť ako súčasť žurnalistických a masmediálnych študijných programov

- **Univerzita Komenského Bratislava - Filozofická fakulta - Katedra žurnalistiky¹⁷**

Súčasťou študijného programu Žurnalistika sú viaceré predmety zamerané na rozvoj mediálnej gramotnosti a kritického myslenia. *Mediálna výchova* je jeden z kľúčových predmetov, ktorý poskytuje študentom základný prehľad o fungovaní médií a mediálneho prostredia na Slovensku a vo svete. Študenti sú po absolvovaní tohto kurzu schopní vnímať rozdiely medzi informačnými zdrojmi a pochopia základy mediálnej výchovy. Okrem toho sú pripravení odovzdávať získané poznatky na stredných školách vo svojich domovských regiónoch na Slovensku.

- **Katolícka univerzita v Ružomberku - Filozofická fakulta - Katedra žurnalistiky¹⁸**

V rámci študijného programu Žurnalistika je predmet Mediálna výchova povinný pre študentov prvého ročníka magisterského štúdia. Predmet je orientovaný prakticky a jeho požadovaným výstupom je realizácia vzdelávacieho workshopu na vybranej strednej škole, čím študenti nadobúdajú skúsenosti s prípravou a vedením mediálno-vzdelávacích aktivít pre mládež. Na úrovni filozofickej fakulty naďalej funguje predmet Mediálna gramotnosť a digitálne technológie (fakultný seminár) ako povinný kurz

¹⁷ <https://fphil.uniba.sk/katedry-a-odborne-pracoviska/katedra-zurnalistiky/>

¹⁸ <https://www.ku.sk/fakulty-katolickej-univerzity/filozoficka-fakulta/katedry/katedra-zurnalistiky/#submenu>

pre študentov 1. ročníka bakalárskeho štúdia bez ohľadu na študijný program. Zameriava sa na podporu kritického myslenia, zvyšovanie mediálneho povedomia a oboznamuje študentov s možnosťami realizácie mediálnej výchovy ako prierezovej témy v školskom prostredí.

- **Prešovská univerzita v Prešove - Filozofická fakulta - Katedra komunikačných a mediálnych štúdií¹⁹**

Študijný program mediálne a komunikačné štúdiá, akreditovaný na bakalárskom, magisterskom aj doktorandskom stupni, poskytuje systematický priestor na rozvoj mediálnych kompetencií v oblasti analýzy, tvorby a kritickej interpretácie mediálnych obsahov. V bakalárskom štúdiu je problematika mediálnej gramotnosti zastúpená prostredníctvom povinného predmetu Mediálna gramotnosť a mediálna výchova. Študenti v rámci neho realizujú modelové hodiny mediálnej výchovy na základných a stredných školách, najmä v Prešovskom a Košickom kraji. Na magisterskom stupni sa dlhodobo vyučuje predmet Rozvoj mediálnych kompetencií, ktorý bol v akademickom roku 2025/2026 presunutý z povinne voliteľných medzi povinné predmety. Touto úpravou sa posilnila príprava absolventov na aktuálne výzvy spojené s rozvojom mediálnych kompetencií a aplikáciou mediálnej výchovy v rôznych profesijných kontextoch. Súčasťou predmetu je aj analýza aktuálnych projektov zameraných na mediálne vzdelávanie na Slovensku a praktický výstup pre vybranú cieľovú skupinu.

Katedra v roku 2025 posilnila aj pedagogické kapacity v oblasti mediálnej výchovy: dve členky katedry ukončili doplňujúce pedagogické štúdium pre absolventov neučiteľských odborov (v špecializácii mediálne štúdiá) a jedna z nich aktuálne zabezpečuje výučbu didaktiky mediálnej výchovy pre neučiteľské programy v rámci DPŠ.

Významná časť záverečných bakalárskych a diplomových prác je venovaná rozvoju mediálnych kompetencií s praktickým overením v školskom prostredí (napríklad založenie študentského školského rozhlasu alebo televízie, rozvoj kritického myslenia v kontexte dezinformácií či kyberšikany). Mnohí absolventi sa po ukončení štúdia uplatňujú ako učitelia alebo lektori mediálnej výchovy v školských aj mimoškolských inštitúciách.

- **Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave - Fakulta masmediálnej komunikácie²⁰**

Fakulta masmediálnej komunikácie Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave získala v roku 2021 akreditáciu na nový doktorandský študijný program s názvom Mediálne a informačné kompetencie. Študijný program sa zameriava na nové a dôležité dimenzie mediálnych a komunikačných štúdií – mediálne a informačné kompetencie, kritické myslenie a mediálne vzdelávanie. Tie sú nevyhnutným predpokladom pre správnu orientáciu v prostredí digitálnych platforiem používajúcich čoraz sofistikovanejšie stratégie pre upútanie a udržanie pozornosti publika. Študijný program je zameraný na rozvoj mediálnych, informačných a digitálnych kompetencií s dôrazom na techniky kritického myslenia, ako nástrojov imunizácie jednotlivca voči dezinformáciám šíreným v online prostredí a ďalším rizikovým aspektom mediálneho a informačného ekosystému. Doktorandi a postdoktorandi sa špecializujú na problematiku mediálnej výchovy, rozvoja mediálnej gramotnosti, mediálnych a informačných kompetencií. Cieľom je komplexný rozvoj ich komunikačných a analytických

¹⁹ <https://www.unipo.sk/filozoficka-fakulta/isms/katedry/komunikacne-medialne-studia/>

²⁰ <https://fmk.sk/studijne-programy/ames-mik/>

kompetencií, kompetencií k riešeniu problémov, kritického myslenia a schopnosti aktívne sa podieľať na vedeckom skúmaní aktuálnych spoločenských trendov súvisiacich s mediálnou komunikáciou.

Fakulta masmediálnej komunikácie v roku 2022 úspešne prešla re-akreditáciou študijného programu Aplikované mediálne štúdiá, ktorý poskytuje v bakalárskej a magisterskej forme štúdia. Tento študijný program existuje už od roku 2011, kedy sa Fakulta masmediálnej komunikácie UCM stala prvou – a doposiaľ jedinou – fakultou na Slovensku, ktorá zriadila katedru mediálnej výchovy. Pracovníci katedry mediálnej výchovy majú za sebou široké spektrum aktivít zameraných na prípravu absolventov schopných orientovať sa v mediálnom prostredí, ktoré je stále komplikovanejšie a plné nových výziev, príležitostí i problémov. Príprava a odborná profilácia absolventov je orientovaná v dvoch nosných líniách: Prvou z nich je práca priamo v mediálnych organizáciách, kde pôsobia ako redaktori, dramaturgovia, manažéri sociálnych médií, ako aj v iných tvorivých pozíciách. Druhou, nemenej dôležitou profiláciou je lektorská, konzultačná a poradenská činnosť v rôznych formách mediálneho vzdelávania, ale aj pri príprave vzdelávacích programov a rôznych mediálnych formátov určených pre detské a mládežnícke publikum.

Vzdelávanie učiteľov

Vzdelávanie učiteľov v oblasti mediálnej gramotnosti na Slovensku sa v sledovanom období realizovalo najmä prostredníctvom ďalšieho a kontinuálneho vzdelávania, metodickéj podpory a dobrovoľných programov, ktoré dopĺňajú formálne vzdelávanie pedagógov. Napriek čiastkovým posunom na systémovej úrovni naďalej platí, že príprava budúcich učiteľov v oblasti mediálnej gramotnosti nie je na Slovensku systematicky zakotvená v rámci vysokoškolského štúdia. Mediálna gramotnosť spravidla nefiguruje ako samostatná aprobácia a jej rozvoj je rozptýlený medzi viaceré študijné programy, pričom na pedagogických fakultách chýba hlbšie mediálne zameranie a na fakultách s mediálnym profilom pedagogický rozmer.

V rokoch 2022 – 2025 Národný inštitút vzdelávania a mládeže (NIVaM) zaradil do svojej ponuky programy inovačného a odborného vzdelávania zamerané na rozvoj kritického myslenia, mediálnej výchovy a mediálnej gramotnosti. Tieto programy poskytovali pedagógom praktické nástroje na prácu s informáciami, argumentáciou, diskusiou a identifikáciou nepravdivého alebo manipulatívneho obsahu a nadväzovali na strategické dokumenty v oblasti ochrany detí v digitálnom priestore. Súbežne s tým vznikali metodické materiály a príručky podporujúce rozvoj prierezových gramotností v kontexte kurikulárnej reformy základného vzdelávania, ktoré učiteľom pomáhajú integrovať mediálnu gramotnosť do vyučovania naprieč predmetmi.

Dôležitým podporným nástrojom pre pedagógov je aj verejne dostupná digitálna infraštruktúra, najmä vzdelávací portál Učíme,²¹ ktorý zhromažďuje metodické materiály, príklady dobrej praxe a nástroje využiteľné pri rozvoji mediálnych a digitálnych kompetencií žiakov. Tieto zdroje slúžia ako praktická opora pre učiteľov pri implementácii mediálnej gramotnosti do každodennej pedagogickej praxe.

Významnú úlohu v oblasti vzdelávania učiteľov zohrávali aj mimovládne organizácie. Ako vyplynulo z mapovania realizovaného Radou pre mediálne služby v rámci Platformy Mediálna gramotnosť+,

²¹ <https://ucime.vzdelavanie21.sk/o-nas/>

vzdelávanie pedagógov patrí medzi najčastejšie cielené aktivity členských organizácií. Ide najmä o workshopy, školenia, dlhodobejšie rozvojové programy, online kurzy a metodickú podporu.

Akademický a výskumný sektor, najmä prostredníctvom Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie a vybraných univerzitných pracovísk, prispieval k vzdelávaniu pedagógov tvorbou odborných štandardov, metodických materiálov a osvetových výstupov zameraných na prevenciu rizikového správania v digitálnom prostredí, digitálny well-being a reguláciu používania digitálnych technológií v školách. Tieto výstupy slúžia ako odborné zázemie pre pedagogických a odborných zamestnancov a podporujú jednotnejší prístup k mediálnej gramotnosti v rámci školského podporného systému.

Celkovo možno konštatovať, že vzdelávanie učiteľov v oblasti mediálnej gramotnosti na Slovensku je v sledovanom období zabezpečované prostredníctvom kombinácie verejných, akademických a mimovládnych iniciatív. Napriek postupnému rozširovaniu ponuky vzdelávacích a metodických zdrojov zostáva výzvou do ďalších rokov ich systematickejšie prepojenie, stabilnejšie financovanie a silnejšie ukotvenie mediálnej gramotnosti v príprave budúcich pedagógov.

E. OPATRENIA A METÓDY HODNOTENIA

E.1 Používa vaša krajina alebo by chcela zaviesť opatrenia na posúdenie vplyvu regionálnych alebo vnútroštátnych mediálnych iniciatív vrátane ukazovateľov merania výkonnosti na posúdenie vplyvu opatrení a metód v oblasti mediálnej gramotnosti? Ak áno, uveďte a popíšte tieto opatrenia a ich výsledky.

Na základe našich dostupných informácií Slovensko v súčasnosti nemá zavedené žiadne systematické opatrenia, ktoré by posudzovali vplyv regionálnych alebo vnútroštátnych mediálnych iniciatív.